

Micsoda cirkusz!

A 2020-as Vizuális Kultúra OKTV

Zombori Béla KAPTÁR Ifjúsági Vizuális Művészeti Műhelyarchívum

MICSODA CIRKUSZ! Ezzel a címmel hirdettük meg tavaly a 2020-as vizuális kultúra OKTV-t. „Nomen est omen” mondja a latin mondás, „a név előjel”, mégis ki gondolta akkor, hogy ez az év ilyen „rendhagyóan” alakul? Jól fejezi ki az egész eseménysorozatnak, azaz a verseny témájának és a verseny megvalósulásának esszenciáját a bevezető kép.

De minden nehézség ellenére a verseny és a kiállítás – sokak hozzájárulása nyomán – végül is sikeres lett. Több mint 300 alkotás érkezett január elején a Kaptár Archívumba, majd kicsomagolás, zsűrizés után következett a második forduló februárban, ami még probléma nélkül lezajlott. A harmadik forduló azonban már elmaradt, az első két forduló alapján került meghirdetésre a végeredmény. A tavaszi kiállítás megnyitója július 15-re csúszott, és a „kialakult helyzetre való tekintettel, zártkörű lett.

Borsi Anna: Macskaügyesség című plasztikája (Berzsenyi Dániel Gimnázium, Budapest, tanár: Boskovitzné Csernyánszky Katalin)

A megnyitó a közönség számára csak online volt követhető a [Deák17 Gyermekek és Ifjúsági Művészeti Galéria Facebook oldalán](#), később pedig visszanezhető lett a [Galéria YouTube csatornáján](#). A kiállítás megtekinthető volt 2020. július 16. és augusztus 28. között a biztonsági előírások betartásával”.

Mivel a kiállítás megnyitón és magán a kiállításon sajnos kevesen vehettek, vettek részt, itt a MROE-Corvinus online módszertani folyóiratában mutatjuk be:

A rövidített kiírás a következő volt:

1. Képzőművészeti alkotás (választható)
 - a) Készítsen olyan *alkotást*, amelyben egyedi művészi formában ábrázolja, fejezi ki a cirkuszművészet szórakoztató, varázslatos, nem egyszer hihetetlen attrakcióit, alakjait, megdöbbentő vagy humoros pillanatait!
 - b) Készítsen cirkuszi attrakciót megjelenítő, *3D hatású nagyméretű aszfaltrajz* tervet.

Erős Szabina Zelma: Egy másik világ (Eszterházy Károly Egyetem Gyakorló Gimnázium, Eger, Tanár: Válóczy-Major Katalin)

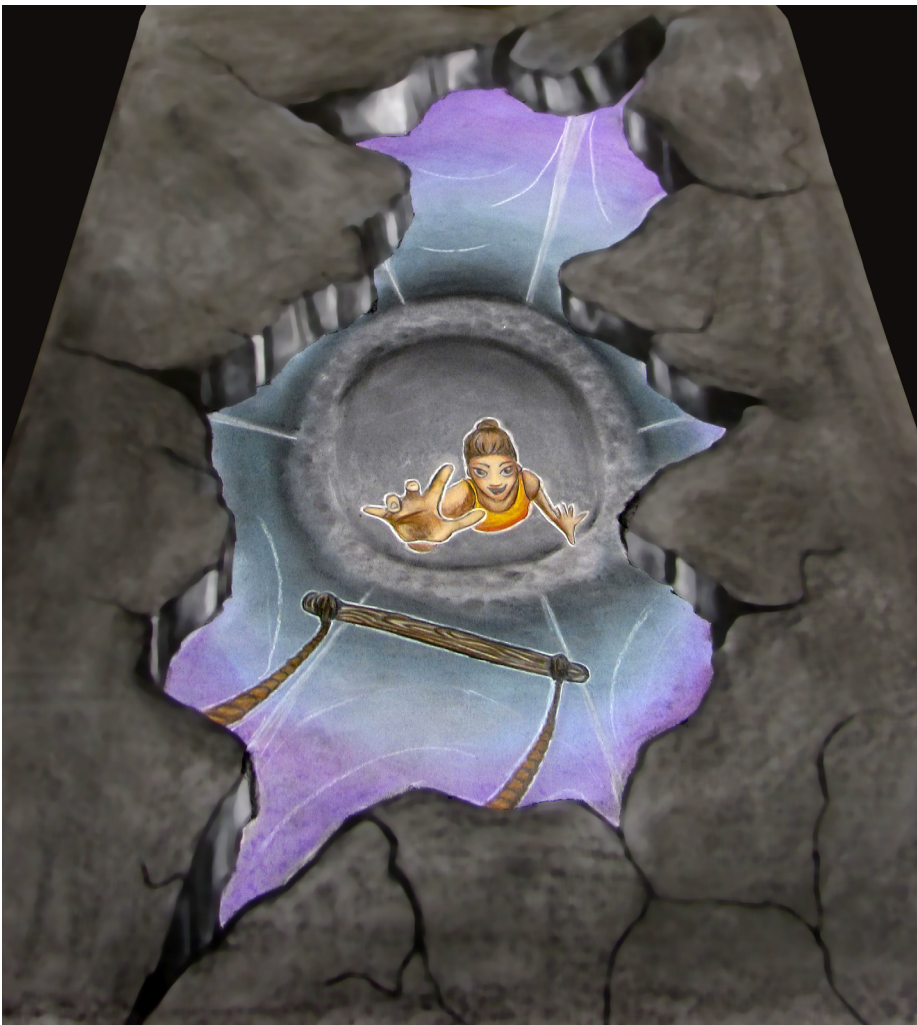
Ágfay Míra: Ahol égnak a fények (Szent László Gimnázium, Budapest, tanár: Pók Tímea)

Dörfler Enikő: Cirkuszhercegnő (Zichy Mihály Iparművészeti Szakgimnázium, Kaposvár, tanár: Skorday Gabriella)

Garai Linda Molli: Szép emlékek (Fényes Adolf Gimnázium, Szolnok, tanár: Tóthné Páncsics Edina)

Ráplai Anna: Trapézon – aszfaltrajz (ELTE Bolyai János Gyakorló Gimnázium, Szombathely, tanár: Németh József)

2. Kommunikatív tervezés (választható)

- Készítsen olyan szöveges *plakátot*, amely egy cirkuszra, vagy egy cirkuszi eseményre hívja fel a figyelmet!
- Tervezzen grafikai *(kis)arculatot* egy cirkusz részére.

3. Tárgytervezés, iparművészet (választható)

- Tervezzen és készítsen *hátizsákot* gyermekeknek, fiataloknak, amely formájában, díszítésében valamilyen, a cirkusz világából kiemelt dologra, figurára, tárgyra, technikára épül, ezt alakítja tovább kreatív módon, és a használatnak is megfelelően!
- Tervezzen olyan *nyakék – fülbevaló szettet*, vagy más, testre helyezhető *ékszert*, amely a részek egymáshoz kapcsolódását és az egymásba függeszkedését a cirkuszi attrakciók motívumaiból építi fel.

A téma nagyon közel állt a diákokhoz, a beérkezett alkotások különösen változatosak voltak. Joó Emesének, a Cirkuszművészeti Múzeum vezetőjének szavaival: „a művekben a középiskolás alkotók vizuális reflexiói és újraértelmezései, a

hagyományos cirkuszi gesztusok kortárs újrahasznosítása jelentett új dimenziót. A cirkusz alakjai, a bohócok, akrobaták, légtornászok, zsonglőrök, bűvészek, állatidomárok, táncosok, zenészek mellett láthatóvá vált az előadásokban megtapasztalható dimenzió, a sűrű pillanat, a megfeszített idő, a kibillennő tér, a kizárólagos ember–ember kapcsolat, a testközeli és rejtett valóság, a virtuális és látszat világ szavakkal nehezen leírható csodája, ahol a résztvevők az emberi teljesítőképesség határán gyakorolják művészi tevékenységüket”.

Bár minden versenyre jellemző, de most különösen hangsúlyosak lettek az alkotásokban és a munkanaplókban a jelen kérdései. Mindazok a jellemzők, kérdések, ellentmondások, amelyek a fiatalokat – és mindannyiunkat – foglalkoztatják. Így mindennapok és a művészet viszonya, az identitás kérdése, az egyén és a közösség kapcsolata, a függetlenség, az elkötelezettség és kötöttség kapcsolata és élővilág, konkrétan az állatok helyzete.

A tartalmi jellemzők mellett természetesen nagy szerepet kaptak az alkotásokban a formai és anyag- eszközhasználati kihívások és megoldások is. Annál is inkább,

Tóth Adrienn Gyöngyvér: Helyzetek – fotósorozat (Baár–Madas Református Gimnázium, Budapest, tanár: Benkő Csilla Judit)

mivel versenyünk „sok műfajú”. Az autonóm művek mellett a kommunikatív célú tervek, jelen évben a plakát és az arculatterv, valamint a tárgyalkotások – valamint a tárgyal- kotások – hátizsák és ékszer – olyan lehetőséget teremtettek a versenyzők számára, amelyre válaszként meglepően jó minőségű munkák születtek.

Legszívesebben a kiállításon szereplő alkotások mindegyikét bemutatnánk, de itt csak néhányra van hely.

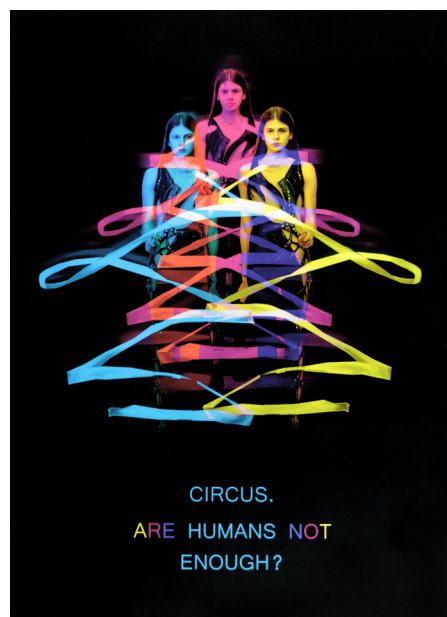
A plakáton és a meghívón Erős Szabina Zelma: *Egy másik világ* című munkája szerepelt, ami láttató erővel mutatja be a cirkuszi univerzumot.

Ágfay Míra: *Ahol égnek a fények* és Dörfler Enikő: *Cirkuszhercegnő* című képei hasonló ötletből nagyon különböző képi jelenséget hoznak létre.

Hagyományosnak mondható formai és technikai (linómetszet) és újszerű, divatos műfajok, mint az

Kovács Dorina: Oroszlánkirály (Széchenyi István Gimnázium, Budapest, tanár: Kurucz Petra)

Körtvélyesi Erzsébet Vilma: Not enough? – plakát (Lauder Javne Zsidó Középiskola, Budapest, tanár: Szarvas Ildikó Irén)

Szabó Bence Tibor: Hommage à Bauhaus (Fényes Adolf Gimnázium, Szolnok, tanár: Tóthné Páncsics Edina)

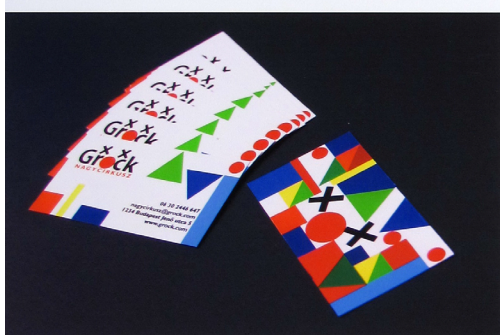

aszfaltra, egyaránt megtalálhatók voltak az anyagban, mint például *Garai Linda Moll*: *Szép emlékek* és *Rápli Anna*: *Trapéz* című munkái.

Különlegesen értékes alkotói munkát és tanári mentorálást mutat az olyan alkotás, amelyben egy fontos stílusirányzat, a Bauhaus formai megoldásait használja a versenyző (*Szabó Bence Tibor*: *Hommage à Bauhaus*).

A személyes életből való kiindulás ugyanúgy megtalálható a művekben – ugyanis a *Soldat bohócok* az alkotó családtagjai –, mint az iskolai „cirkusz” humoros fotó-feldolgozása, vagy akár egy nagy mű (Rodin) parafrázisa vagy átfogalmazása.

Egy különleges műfajú „pop up” alkotást, azaz térbeli könyvet készített *Czigány Dorottya Jázmin*: *Cirkuszvilág* címmel.

Grock
NAGYCIRKUSZ

A kommunikatív célú tervezést, azaz alkalmazott grafikát ebben az évben a plakát és az arculatterv képviselte. *Körtvélyesi Erzsébet Vilma* elegáns plakátja az állatok szerepeltetésének problémájára hívja fel a figyelmet, akárcsak *Kovács Dorina* temperaképe.

Kiss Nikolett: *GROCX* című arculatterve profi módon megoldott logót, névkártyákat, borítékot és levélpapírt tartalmazott.

A kiállításon is nagy sikerük volt a cirkuszi hátizsákoknak, melyek elkészítése nemcsak jó tervet, hanem komoly szakmai munkát is igényelt. Kettőt mutatunk be a kiállításon szereplő hat munkából.

Az ékszerek között egyaránt megtalálható volt a játékosan csillogó és az választékos megoldású is.

Az 2019/2020. évi vizuális kultúra OKTV nem jöhetett volna létre sokaknak a nehézségeket leküzdő, lelkes, kitartó munkája nélkül. Köszönet mindazoknak, akik hozzájárultak, hogy megvalósuljon a verseny és létrejöjjön a kiállítás. Elsősorban meghirdetőjének, az

Kiss Nikolett: *GROCX* – arculatterv (Pécsi Művészeti Gimnázium, tanár: Molnár Tamás, Prell Norbert)

Czigány Dorottya Jázmin: *Cirkuszvilág* (Karinthy Frigyes Gimnázium, Budapest, tanár: Váradi Emese)

Katona Olívia Ivett: Soldat bohócok - plakát
(Debreceni Ady Endre Gimnázium, tanár: Szabó Andrea)

Emberi Erőforrások Minisztériumának, szervezőjének az Oktatási Hivatalnak, a Magyar Rajztanárok Országos Egyesületének, a Budai Rajziskolának, a Deák17 Gyermekek és Ifjúsági Művészeti Galériának, továbbá a verseny lebonyolítóinak, a zsűritagoknak, a kiállítás rendezőinek, a támogatóknak, és főként a résztvevő diákoknak, felkészítő tanáraiknak, mestereiknek, szüleiknek, barátainak.

Befejezésül részlet Fekete Péter kulturális államtitkárnak, a Fővárosi Nagycirkusz igazgatójának, cirkuszművésznek a katalógusban található szavaiból és kép a kiállításról.

„...nagy öröm számomra, hogy a Vizuális kultúra Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny (OKTV) 2020. évi témája a cirkusz világról szól. Kíváncsian, gyermeki lelkesedéssel várom már, hogy megtekinthessem, hogy számos fiatal alkotóművész hogyan közelített a cirkuszhoz, a cirkuszvilágához, a cirkuszművészethez. Mit emeltek ki? Mi fogott meg benneteket?”

Gondos Kincső: Csili-vili - ékszer (Szilágyi Erzsébet Gimnázium, Eger, tanár: Tóth László Kálmán)

Nagy Kincső: A karikán - nyakék (Pécsi Művészeti Gimnázium, tanár: Major Judit)

Farkas Gergely: A Gondolkodó (Boronkay György Gimnázium, Vác, tanár: Mójzes Zsófia)

Mit vettetek észre? Milyen világokat ragadtok meg vagy képzeltek el? Hogy látjátok a cirkuszt és a cirkusz világának különböző szereplőit? Hogyan veszitek észre és ragadjátok meg azokat a nagyon fontos értékeket, amelyeket a cirkuszművészet és a cirkuszi művészek évszázadok óta megtestesítenek: a kitartást, a bizalmat, a kölcsönös egymásra figyelmet, az egyensúlyt, a harmóniát és az egymás elfogadásának fontosságát?

És ha tovább megyek: milyen inspirációkat tudok én tőletek kapni? Lesz-e olyan alkotás, amelyik megfog, és ja-

vaslom beépítését egy-egy műsorba? Megismerhetek-e egy olyan alkotót, akinek megragad a gondolkodása? Akit szívesen megismernék személyesen is? Akit akár elhívnék társalkotónak, együtt gondolkodónak, világot megváltó alkotótársnak a cirkuszba?"

A művekről és kiállításról képek, film és más információk érhetők el ezeken az oldalakon:

[Facebook](#)
[YouToube](#)
www.katolikusradio.hu
 (A riport 5:30-tól hallható.)

Nagy Sára Miriam: Bohócszák (Eötvös József Gimnázium, Budapest, tanár: Boldizsár Gergely)

Tankó Bettina: Kupola alatt - hátizsák (Pécsi Művészeti Gimnázium, tanár: Somogyi Klára)

